

UNDERVISNINGSMATERIALE

MULIGHEDSTRÆET

Nogle udfordringer kan virke store og uoverskuelige for den enkelte. "Mulighedstræet" tydeliggør arbejdet om en fælles sag og hvilke konkrete handlinger den enkelte kan gøre, for at skabe en fælles forskel. "Mulighedstræet" har fokus på handling, men formatet kan med fordel bruges cirkulært, så deltagerne veksler mellem diskussion og handling. Ved at give plads til diskussion løbende, gives der rum til at behandle de dilemmaer, konflikter, uenigheder eller forskellige interesser, der naturligt opstår undervejs.

Varighed: "Mulighedstræet" fungerer bedst hvis der er tid til at 'gro det'. I kan med fordel bruge det over alt fra et par dage, til uger eller måneder. Har I kort tid, kan I dog også bruge det til at sætte nye initiativer i gang.

Det skal du gøre på forhånd: Læs instruktionen, fastlæg et problemfelt, mål, tema, en opgave eller handling. Hav en saks, forskellige farver karton og skriveredskaber ved hånden. Kan udelades, hvis træet i stedet laves på en tavle.

Forslag til anvendelse: I kan bruge "Mulighedstræet" i mange, forskellige sammenhænge. Eksempelvis til at arbejde med trivsel i klassen, til en temaugge om klima, til elevrådsarbejde eller som et redskab til at tage mangfoldighed op under række morgensamlinger.

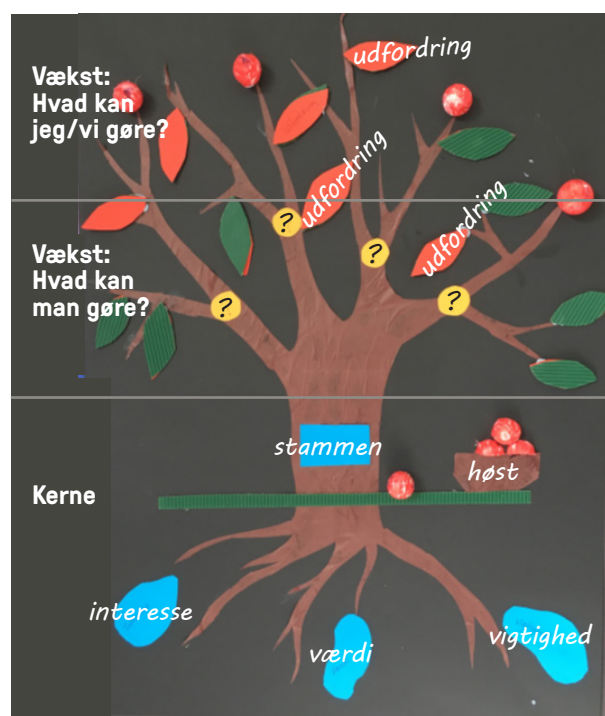
SÅDAN GØR I

I kan arbejde med "Mulighedstræet" på flere måder. Der er en naturlig tendens til at man starter ved rødderne, og bevæger sig opad, men det er også muligt at bevæge sig op og ned mellem kernen, vækst 1, vækst 2 og rødderne for at afdække flere problematikker, eller hvorfor man støder mod forhindringer, barrierer eller modstand højere oppe.

I kan også vælge, især i begyndelsen, at have en mere "kaotisk" proces, hvor I arbejder på alle planer på samme tid. Vær dog opmærksomhed på, at der er en sammenhæng fra stammen mod toppen, hvor blade ikke kan hænge løst uden at have grene at hænge på.

"Mulighedstræet" gros over en række faser:

1. Kernen - afdæk stammen og rødderne.
Stammen: Hvad er opgaven, problemet, målet?
Rødderne: Hvorfor er det vigtigt? Hvilke interesser er på spil? Hvilke værdier er på spil?
2. Vækst: Find handlemuligheder. Der sættes grene og blade på træet.
Vækst 1: Krongrenene er handlemuligheder/"hvad kan man gøre".
Vækst 2: Næste led af grene er "Hvad kan vi gøre".
Blade: Bladene på grenene er "Hvad kan jeg gøre".
Bladene starter med at være røde i planlægningsfasen, og vendes til grønne når de er løst.
3. Handlefasen. Blade vendes fra rød til grøn.
4. Høst: Opsamling er "æbler". Frugterne plukkes. Nogle er løst og lægges i kurven. Andre er måske ikke løst og falder til jorden.

✓ Fase 1 - Kernen

Facilitatoren præsenterer et problemfelt, mål, tema, en opgave eller handling. Arbejdsprocessen forklares og tiden fastsættes.

Deltagerne går i gang med at præcisere stammen og afdække rødderne. Afdækning af opgaven, problemet, målene skal kunne føre til personlige eller kollektive handlemuligheder.

En uklar kerne vil have svært ved at føre til handlemuligheder. Hvis kernen bliver for "stor", kan I overveje, om der skal "plantes" flere træer.

"Mulighedstræet" har fokus på handling, men det er vigtigt at alle høres i processerne. Ved at give plads til diskussion løbende, får I mulighed for at behandle de dilemmaer, konflikter, uenigheder eller forskellige interesser, der naturligt opstår undervejs. Til det, kan I anvende forskellige metoder, eksempelvis:

- Talebold
- Walk and talk
- Post-it
- Word cloud

✓ Fase 2 - Vækst

Vækst 1: "Hvad kan man gøre"

Træet bygges op. Der sættes forgreninger på stammen, når forslag til alle de forskellige handlemuligheder deltagerne kan forestille sig udkrystalliseres. Mellem stammen og de første forgreninger står et "man". Det kan være skolen, lokalpolitisk, landsplan ... "hogen" burde gøre.

Vækst 2: "Hvad kan vi gøre"

Træets næste led gros. Forslag til hvad "vi", deltagerne, kan forestille vi kan lave. Det handler om at afdække deltageres netværk, og afdække ressourcerne.

Bladene: "Hvad kan jeg gøre"

Hvert blad er en handlemulighed. Bladet er rødt når den beskrives, og der skrives navn på bladet - evt. får deltageren en kopi af bladet. Det er vigtigt, at alle får mindst et blad.

✓ Fase 3 - Handlefasen

Opgaverne løses og når opgaven er løst, vendes bladet til grønt.

✓ Fase 4 - Høst

Opfølgingsfasen/evaluering

Deltagerne mødes igen og finder frem til "frugterne" - både de succesfulde handlinger, men især de gode erfaringer man kan udtrække af det, der måske ikke gik efter planen. Reflekter over: Hvordan er det at handle på noget?

Det er vigtigt at facilitatoren samler op på opgaverne og på deltageres tilbagemeldinger, så det er den individuelle handlekrafts betydning for den kollektive handlekraft.

Materialet er udviklet i samarbejde med: "Frirumsskolerne" - Vejle Friskole, Den Fri Hestehaveskole, Hillerød lilleskole, Eriksminde Efterskole, Brejning Efterskole, Baunehøj Efterskole, Egmont Højskole, Grundtvigs Højskole, Askov Højskole og Den Frie Lærerskole.